

УДК 37.011.3 – 051:005.322

Х.С. Попович

магістрантка факультету педагогіки і психології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, *khrystyna859@gmail.com*

РОЗВИТОК ПРОЕКТНОЇ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГІВ

Покликання школи ХХІ століття – виховання високоморальних особистостей з широким світоглядом. У такій школі учень – не пасивний суб'єкт, а активний учасник подій, творець. У системі загальної освіти відбувається оновлення: організаційно змінюються зміст і форми роботи шкіл. Основне завдання школи – розвинути в дитині всі позитивні якості, закладені в ній природою, і тим самим допомогти людині знайти своє місце у суспільстві. Провідна роль у допомозі відшукати усі ці якості належить педагогу, який здатний вирішувати значущі педагогічні проблеми ХХІ століття.

Проектна культура є основою готовності вчителя до інноваційної діяльності. Як здатність самостійно створювати, сприймати, реалізовувати, удосконалювати нововведення. При цьому успіх діяльності залежить від проєктувальних умінь педагогів.

Для системи освіти на сьогодні є актуальною проблема формування проєктної культури, адже вона відповідає вимогам сьогодення. У зв'язку з цим, реформування шкільної освіти потребує відродження проєктної технології.

Ідеї проєктного навчання зустрічались у працях видатних зарубіжних та вітчизняних учених (Д. Дьюї, У. Кілпатрик, Є. Коллінгс, Л. Левін, С. Шацький) [1, с.15].

Як відомо, дидактичні основи методу проєктів розробили американські педагоги Д. Дьюї та його послідовники В. Кілпатрик, Є. Коллінз, Є. Паркхерст. Теоретичною основою методу проєктів є прагматична концепція американського педагога Джона Дьюї: діяльність учня, що спрямована на формування його мислення, на основі власного досвіду [4, с. 2].

Проблемі використання проектних технологій в сучасному освітньому процесі присвячували свої праці О. Пехота, Є. Полат, Г. Селевко, І. Дичківська, М. Чепіль та інші. Основна мета проектної освіти – формування проектних компетенцій, що забезпечують розвиток проектної культури особистості.

Проект, як зазначають вчені (О. Пехота, Є. Полат, О. Пометун, Л. Пироженко та інші), – це мета, яку дитина зрозуміла, прийняла, реалізувала у процесі діяльності. У перекладі з латини термін «проект» (projectio) означає «кинутий уперед», тобто проект є прототипом будь-якої діяльності.

У сучасному розумінні – це намір, ідея, що будуть здійснені у майбутньому за певних умов. Проект як навчальний метод є чудовим дидактичним засобом активізації пізнавальної діяльності, розвитку креативності та одночасно формування певних рис особистості [2, с. 6].

Важливим, на нашу думку, є те, що метод проектів спрямований на результат. Головним є те, що результат власної діяльності можна побачити. Метод проектів має величезну цінність, адже завдяки його реалізації учні [5, с. 43]:

- навчаються добре виконувати роботу, відчуваючи при цьому радість і гордість за результати;
- стають оптимістами;
- навчаються мислити, їхні думки базуються на фактах, а не на передбаченнях;
- навчаються вчитися, знають, де і як потрібно знаходити матеріал, як тлумачити факти, як їх обґрунтовувати;
- набувають навичок роботи в команді;
- вчаться ставити мету, зважати на думку товаришів;
- навчаються ефективно працювати, планувати свою працю на кожному етапі, знають, де знайти засоби для досягнення мети та як їх запровадити;
- зацікавлюються самостійною роботою;
- вчаться розраховувати свої сили в процесі навчальних занять.

Розглядаючи проект як єдність мети й дії, а вміння як властивість особистості виконувати певні дії в нових умовах на основі раніше набутих знань, впливає взаємозв'язок між

процесами формування дій і потрібних умінь за допомогою реалізації проектів у професійному навчанні. Завдяки цьому майбутні фахівці, володіючи певними знаннями, досягають певного рівня сформованості загально професійних здібностей (діагностичних, аналітичних, дидактичних, проектувальних, організаторських), які дозволять успішно здійснювати самостійну соціально-педагогічну діяльність.

Під *проектною діяльністю* педагога розуміють сукупність дій, які призводять до досягнення поставленої мети щодо дослідження та розв'язання педагогічних ситуацій. Педагогічне проектування – один із найважливіших аспектів діяльності науково-педагогічного працівника закладу освіти. Воно складається з вивчення планових документів, опрацювання навчального матеріалу, дослідження навчально-виховної ситуації, формування творчого бачення майбутніх навчальних занять, передбачення подальшого руху та результатів навчальної діяльності, конструювання ефективних сполучень дидактичних методів навчання в реалізації творчого задуму, розроблення комплексів навчальних ситуацій та аналізу інструктивних матеріалів щодо практичної діяльності педагогів [6, с. 133].

Проектна діяльність забезпечує цілісність педагогічного процесу і єдність навчання, виховання і розвитку особистості. Організація проектної діяльності спирається на основні закономірності педагогічного процесу та психологічного змісту [3, с. 62].

Педагогам, при плануванні проектної роботи, потрібно докласти значних зусиль, щоб ця робота була ефективною. Важливим під час підготовки та проведення уроків є володіння мистецтвом комунікації. Вчитель не повинен давити на дітей власним авторитетом, а навпаки, не нав'язуючи їм своєї думки, дати можливість самостійно відчувати бажання дослідити певне питання. Уміти підтримувати стійкий позитивний настрій, контролювати роботу між членами групи.

Потрібно вміти допомогти учневі так, щоб не виконати роботу замість нього. Завдання сучасного вчителя бути компетентним не тільки у своєму предметі, а й в інших галузях науки. Педагог повинен добре знати своїх учнів, їхні можливості, інтереси,

бажання вікові особливості дітей. Особливу роль відіграють креативні здібності вчителя, його творчий потенціал, досвід творчої діяльності.

Вчитель виконує такі *функції* при організації проекту:

- допомагає учням у пошуку джерел, необхідних їм у роботі над проектом;
- сам є джерелом інформації;
- координує процес роботи над проектом;
- підтримує і заохочує учнів;
- підтримує неперервний рух учнів у роботі над проектом.

Аналіз наукової літератури свідчить, що цінність методу проектів полягає у тому, що він сприяє розвитку інтересу до навчання, ініціативи, самостійності, умінню планувати свою діяльність, враховує інтереси суб'єкта навчання, розвиває свідоме ставлення до діяльності.

Отже, показником високої кваліфікації педагога, його інноваційного мислення є вміння користуватися проектною технологією, орієнтуючись на особистісний розвиток дитини у процесі навчання. Таким чином, ця компетентність – це необхідна якість сучасного педагога, який живе в інформаційному суспільстві.

Використана література

1. Башинська Т. Проектувальна діяльність – основа взаємодії вчителя на учнів. *Початкова школа*. 2003. № 6. С.15–17
2. Гузенко О. Особливості навчальних проектів. *Українська мова і література*. 2008. № 8. С. 6–10
3. Калмыкова В.В. Можно ли организовать проектную деятельность на уроке? *Начальная школа*. 2012. № 9. С. 61–64.
4. Петровська Н. В. Проектна технологія: сутність, досвід використання, перспективи. *Початкове навчання*. 2009. № 25. С. 2–11.
5. Проектна діяльність у школі / упоряд. М. Голубченко. Київ: Шк. світ, 2007. 128 с.
6. Чистовська І. П. Проектна діяльність як засіб формування педагогічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка*. 2007. № 3. С. 133–136.